

8.89x15.81	1/2	1 עמוד	הארץ - כותרת	05/07/2019	69110418-0
כנס הרצליה - 842602					

מה עושים עם איראן? תלוי אם טראמפ יעדיף להקשיב לנציים או לברלנים

עמוס הראל

תחזור ארצו להעשיר אורניום בר־
מה גבוהה יותר.

הביטוי הרווח כעת בכמה מה מעגלים הרלוונטיים בושינגטון הוא *regime collapse*, הקרסת שלטון – מונח מכובס ולכאורה סטרילי יותר מ־*regime change*, שינוי/הפלת שלטון. זו הרוח הנר־ שבת אצל חוגים שיש להם השפעה מסוימת על הנשיא דונלד טראמפ, כמו היועץ לביטחון לאומי ג'ון בולטון ואחדים מאנשי מכון המחקר הניצי, הקרן להגנת הדמוקרטיה.

אמיר תיכון תיאר השבוע בהרחבה ב"הארץ" את הקרע במחנה הרפובליקאי בעניין האפשרות של מלחמה באיראן. טראמפ כלוא בין יועצים כמו בולטון ושר החוץ, מייק פומפאו, הלוחצים עליו לנקוט קו אגרסיבי יותר נגד טהראן, לבין הסנטימנטים הברלניים של רפובליקאים אחרים, ובהם פרשני רשת הטלוויזיה המועדפת עליו, פוקס, המזהירים אותו מפני הסתבכות במלחמה מיותרת נוספת במזרח התיכון.

המשך בעמוד 12

המיעוט היחסי של חדשות מהמפרץ הפרסי השבוע אינו צריך להטעות. המשבר בין ארצות הברית לאיראן עומד עדיין בראש דאגותיהן של מדינות האזור. רתיעתן של ההנהגות בושינגטון וטהראן מעימות צבאי ישיר אינה ערוכה מוחלטת למניעת התפרצות של עימות כזה, העלול להשפיע גם על מדינות אחרות בסביבה, מסעודיה ואיחוד האמירויות ועד ישראל וסוריה.

ככל הידוע, הצדדים אינם מנהלים ביניהם משא ומתן ישיר או מגעים עקיפים אפקטיביים. איראן ממשיכה לשדר לאמריקאים שיהיה מחיר להיעדר שיחות עמה על הקלת הסנקציות נגדה. האיתותים נוגעים כעת להסכם הגרעין בין איראן למעצמות, שממנו פרשה ארצות הברית במאי אשתקד. ביום שני האחרון הודיעה טהראן רשמית שחצתה את הרף המותר לאחזקת אורניום מועשר ברמה נמוכה. שלשום הצהיר הנשיא חסן רוחאני כי בשבוע הבא

21.08x36.56	2/2	עמוד 12	הארץ - כותרת	05/07/2019	69110441-6
כנס הרצליה - 842602					

פיצוץ או עסקה

הסלמה או רגיעה, עסקה או תופי מלחמה. טראמפ צריך להחליט מה לעשות עם איראן, השאלה היא למי מיועציו יחליט להקשיב • בקשר לסין יש לאמריקאים מסר חד: מי שירכוש מהם טכנולוגיות דור חמישי יצטרך לוותר על סיוע ביטחוני

עמוס הראל

המשך מעמוד 1

אחד האנשים המשפיעים ביותר על הנשיא, מגיש הט" לווזיה הימני טאקר קרלסון, מנפיק בשבועות האחרונים נאומים כמעט פציפיסטיים (ומ" שכנעים למדי) בגנות המלחמה. במחנה הנצי יותר אפשר לזהות התעוררות מחודשת, שמוכירה לרבים תקופה עגומה – היציאה הנלהבת של ממשל כוש השני, כתירוצים קלושים, למלחמה בעיראק ב-2003, כתגובה מאוחרת למתקפת הטרור של 11 בספטמבר מכיוון שחלק מהאנשים המארחים כעת בהתלהבות את בנו של השאה האיראני בוושנינגטון היו בסכיבה גם לפני 16 שנה, אין פלא שיש הנוכחים כבעתה באחמד צ'לאבי, יריבו של נשיא עיראק אן, סדאם חוסיין. צ'לאבי הוא אותו שרלטן מהאופוזיציה העיראקית שסייע לדחוף את האמריקאים לכוץ של בגדאד, כאמצעות הפצת מודיעין מופרז (נפעמים רבות שקרי) על סיוע של סדאם לאל-קאעדה ועל נשק להשמדה המונית שהוחזק בעיראק.

הבדלנים חוששים גם ממשבר כלכלי חדש שיתרגש על ארצות הברית, אם תפרוץ מלחמה. לנצים יש לכאורה תשובה: אם השלטון האיראני יקרוס מאליו, תחת הלחץ הכלכלי המופעל עליו, זו אינה מלחמה, אלא מהלך אסטרטגי מוצלח בעלות נמוכה. לא יהיה צורך לשלוח מאות אלפי חיילים אמריקאים למפרץ ואלפים מהם לא ישונו הביתה כגופות בשקיות שחורות, כפי שקרה במלחמה הארוכה בעיראק.

טראמפ ביטא במפורש את הסתייגותיו ממלחמה, בייחוד כשנימק את החלטתו להימנע מתקיפת עונשין של איראן על הפלת המל"ט האמריקאי בחודש שעבר. מצד שני, הוא הביע התנגדות להסכם הגרעין ותמיכה בחידוש הלחץ הכבד על איראן כבר במערכת הבחירות לנשיאות. במאי האחרון הכריז על גל חדש של סנקציות, שנה בדיק אחרי החלטתו לפרוש מההסכם.

תת אשר ההגנה האמריקאי, ג'ון רוד, יחד, השבוע בריאיון ל"הארץ" כי מבחינת טראמפ, הדרך פתוחה לחידוש השיחות עם איראן. אבל נדמה כי רבים בממשל חותרים להחלפת המש"ט בטהראן ולא לעסקה גרעינית טובה יותר. השאלה היא אם הנשיא ירום עם יועציו הנצים או יקשיב לאזהרות הבדלניות של קרלסון ודומיו.

כמעט בלתי אפשרי להתנבא על החלטות טראמפ. לצד רתי" עתו ממלחמות, הוא מאמין גדול בלחץ כלכלי, מסין ועד ונצואלה (ארה"ב אינה מצליחה לכפות שם שינוי שלטון, אפילו שמ" דובר במדינה מרוששת בחצר האחורית שלה). מצד שני את ההצהרות שהוא מפזר, במיוחד כאמצעי התקשורת האהוב עליו טוויטר, לא תמיד קל לפע-

נח. רק שלוש, לאחר שנשיא איראן, חסן רוחאני, הצהיר כי איראן תפר את ההגבלה על העשרת האורניום שנקבעה בהסכם הגרעין, ותעשיר מעבר ל-3.67%, הוא ציין: "היזהרי עם האיזמים, איראן. הם עשויים לחזור ולנשוך אותך כפי שמעור" לם לא קרה לך".

לפי שעה, הסיכוי לפסגה מפויסת של טראמפ עם האיראני, כפי שקרה בתחילת השבוע בצפון קוריאה, נראה קטן. ההנהגה בטהראן אינה להוטה לכך; השותפות האזוריות של ארצות הברית, סעודיה ויש"ר ראל, יתנגדו בתוקף; וספק אם טראמפ מוכן להסתכן בהרגות התורמים הכבדים שלו (בהם המיליארדר היהודי-אמריקאי שלדון אדלסון) רגע לפני שהוא נכנס למערכת בחירות חדשה.

מו"מ בכאילו

ככנס הרצליה שערך השבוע המרכז הבינתחומי התקיים משחק מלחמה מאלף בפורום סגור, שבו הוצג תרחיש של שיחות ישירות בין משלחות מארצות הברית ואיראן, אחרי הסלמה עתידית נוספת במפרץ. המשלחת האמריקאית הורכבה מכמה מומחים בכירים, בהם

יוצאי ממשל טראמפ ואנשי מכוני מחקר בוושנינגטון. את האיראנים, בהיעדר נציגים אותנטיים מטהראן, שיחקו אנ" שי מודיעין ואקדמיה ישראלים, בהם בכירים לשעבר כמוסד ובאמ"ן. את התרחיש למשחק כתבו תת-אלוף במילואים יורם חמו ואלוף-משנה במילואים אודי אבן-טל.

במפגש הראשון בין הצ"דים בלט פער הגישות. היש"ראלים-איראנים ניגשו לשיחות מתוך גישה של מו"מ סבלי-ני, שאפשר יהיה להגיע בו לה סכמות אחר התמקחות ארוכה וערמומית. האמריקאים נכנ"ו לחדר במהירות 120 קמ"ש, כשהם מציעים לצד היריב לקבל את התכתיבים שלהם ולהיכנע או להסתכן ולחטוף. הישראלים נכ"ו נסו כל כך עמוק לתפקיד האיראנים שנראה היה שהופתעו באמת ואפילו נעלבו.

הנציגים האמריקאים מילאו את תפקידם בכישרון רב, אבל האם הם ייצגו את בולטון או את טראמפ? וכעצם, את טראמפ של השבוע הזה, או את טראמפ של השבוע הבא? גם הם התקשו לע"נות. המשחק הסתיים בלא מס"קנה חותכת, כי הכל מכינים שהדברים ייקבעו בסוף בין שתי אונזיו של הנשיא.

זה לא טלפון

באותו ריאיון ל"הארץ" תיאר תת-שר ההגנה האמריקאי את היחסים בין ארצו לסין כ"תחרות שאינה חייבת להפוך לאיבה". האזהרה מפני קרבה ישראלית מופרות לסין היתה העניין המ"רכזי שרוד ביקש לקדם בשיחה. כשנשאל על ההסתייגות שהביעו אדמירלים בדימוס מהצי האמ"ריקאי מהמעורבות הסינית בה"רחבת נמל חיפה, עבר במהירות לדבר על מה שבאמת מעסיק את

הממשל – בלימת הניסיון הסיני להשתלט על שיווק טכנולוגיות דור חמישי (5G) לרשתות הסלולה, בעיקר באמצעות חברת וואווי. רוד אמר שהממשל הזהיר את ישראל מפני מעורבות אפשרית של מערכת הביטחון הסינית בפרויקטים טכנולוגיים בארץ, שיחתמו לכאורה עם חברות אזרחיות.

במו"מ מבוסס שהתקיים השבוע, הישראלים בתפקיד איראן הצליחו להיעלב מהאמריקאים

מנקודת מבטו של הממשל האמריקאי, המאבק העיקרי עם הסינים הוא בתחרות על טכנולוגיה וחדשנות. מי שיפרוס את תשתית הדור החמישי ימצא עצ"מו בעמדת יתרון גדולה. סין גונ"בת טכנולוגיות מהמערב, מציעה מחירי רצפה למדינות אחרות וכך מנצחת את התחרות. אבל בטווח הארוך, המדינות שמסכ"מות עמה עסקאות גדולות על"לות למצוא עצמן מנוצלות. המסר שהאמריקאים משדרים כעת לידידיהם בעולם הוא: אם תרכשו טכנולוגיות דור חמישי מהסינים, תצטרכו להסתדר בל"עדינו בתחום הביטחוני.

תת-אלוף במילואים אסף אוריון מנהל את תוכנית המח"קר ישראל-סין במכון למחקרי

ביטחון לאומי (INSS). אוריון אמר ל"הארץ" כי "התחרות על הקמת תשתיות תעבורת המידע של העתיד נמצאת בקדמת חזית התחרות האסטרטגית בין אר"צות הברית לסין. שתי המעצמות מתחרות על תמיכת מדינות נו"ספות כדי לקנות יתרונות טכ"נולוגיים, כלכליים וביטחוניים.

"היזהרי עם האיזמים, איראן", ציץ טראמפ. הם עשויים לחזור ולנשוך אותך"

מניעת מעורבות חברות סיניות בתשתיות G5 בארץ היא הדרי"שה הברורה והמפורשת ביותר שהפנה הממשל לישראל, תוך הדגשה ברורה של הויקה שלה לסיוע הביטחוני האמריקאי ול"שיחות הפעולה המודיעינית".

לדברי אוריון, על ישראל להיענות בחיוב לדרישה האמריקאית ובה בעת להמשיך ולקדם את יחסיה עם סין בתחומים שפ"עילות מסחר וכלכלה בהם אינה כרוכה בסיכונים חמורים לביט"חונה הלאומי. הטענות העיקריות של הממשל נגד וואווי מתוארות בדו"ח הפנטגון מאפריל 2019,

העוסק בתשתיות G5. בדו"ח נא"מר כי "נמצאו ראיות לקיום יד"לות אחוריות וחולשות אבטחה במכשירי החברה. ראיות אלו קשורות לדרישות קהילת המ"דיעין הסינית מחברות מקומיות לאסוף מידע אודות המשתמשים שלהן". ואילו חוק הסייבר הסיני גי מיוני 2017 מתנה את המשך פעילותן של חברות זרות בסין במסירת מידע וטכנולוגיות לידי הרשויות הסיניות במידת הצורך. אוריון אומר כי "הצעדים

האמריקאיים נגד וואווי נוב"עים הן מחשש לפגיעה בביטחון הלאומי, והן מחשש לפגיעה בת"חרותיות הכלכלית שלה. ארצות הברית רואה בשמירת עליונותה הטכנולוגית בעולם אינטרס רא"שון במעלה, שמקרין על כל ממדי העוצמה הלאומית שלה. סין, לאור היכולות המתקדמות שלה בפיתוח ובפריסת תשתיות G5 באמצעות חברות התקשורת הסיניות, נתפסת כשחקן משמ"עותי". בכירים בממשל אמרו כי שיתוף הפעולה של מדינות שר"נות עם וואווי מסכנים את יח"סיהן הביטחוניים עם וושינגטון, משום שהם מותירים בכך פרצה אפשרית לסינים שתאפשר גישה לתשתיות ולסודות האמריקאיים.

לדבריו, "האזהרות האמרי"קאיות בעניין מעורבות וואווי בתשתיות תקשורת ישראליות והעברתן בדגים הגבוהים ביותר משקפות את מיקומו של הנו"שא בראש סדר היום הנוכחי של הממשל האמריקאי. האיום שב"חרה ארצות הברית להדגיש, פגיעה אפשרית בסיוע הביטחון"ני, מכון לאינטרס עליון של יש"ראל, שהוא עמוד תווך בביטחונה הלאומי". אוריון מעריך לפיכך כי "סביר מאוד שלא יותקנו רכי"בים סיניים בתשתיות הדור הח"מישי בישראל".

אלוף-משנה במילואים יובל שרשבסקי, שמילא תפקידים בכירים בקהילת המודיעין, אומר כי "לישראל יש מקום משמעותי באסטרטגיה הסינית במזרח התי"כון. יש לכך שלוש סיבות: רצון סיני לשים יד על טכנולוגיה יש"ראלית ייחודית, לחדור לרשתות תקשורת בישראל ולהגדיל את הנוכחות הכלכלית של סין במ"שק הישראלי. שתי הסיבות האח"רונות שכיחות גם ביחסיה של סין עם מדינות אחרות". לדבריו, אף שהאיום הנשקף מכך כעת אינו גבוה, "בטווח הארוך יש כאן איום משמעותי, בעל היבטים אס"טרטגיים לישראל".